

Recōmendatio licenciandorū

cōtra dñm si ob oculis sim piectus. vt p̄sit
alter. Estimo p̄ audita z facta B̄ndictum
ne cederet ab amicis hoc supbie fuco fuif/
se deceptū. q̄si vicz ecclia recederet cū sua ces/
sione. nec ali⁹ talis ad regimē ipi debitum
posse repiri. hec vero plane tentatio demo/
nij meridiani. **C**ōsideret quāra sit rari/
tas deo in cōtēplatiōis q̄ere viuētū more
poz sctoz. Jō si q̄s tenuiter ad h̄ op⁹ atp⁹
inueniat/credēdū sibi puto. qz talentū suū
tale est nō alia agibilia saltē in tāto. sic op⁹
oculi videre est: nō laborare. Habet enī q/
liber donū. p̄riū a deo/ talē cessionē/ hac cā
ipe Breg. nazāzenus/ z papa Celesti. z ali⁹
plures/ fuerūt executi. **C**ōsideret. si ad
ep̄atū vocaret vel aliud ingēs tpale bonū/
an amici cōsulerēt/ oibz sp̄eris cācellariāz
esse tenendā. Estimo nequaq̄s/ nō dubito
tū/ qn nūc securus volēdo descēdere/ illaz
desero/ q̄s aliter ascēdēdo. Nō si in casu di/
missiōis officij ad maiora/ vel p̄ mortē trā/
sitiu/ puidēdū restaret cācellarie agatur nūc
put tūc. imo tanto puidi⁹ q̄to deliberatio
maior esse pōt/ q̄s p̄mū data rapiat occasio
Cōsideret q̄ multi etiā ex amicis et qui
dicūt picula se videre/ p̄nt absq̄ tātis inui/
die odijs z aduersitatū causis/ subire illud
onus gratis. in q̄ tātis guar⁹ sum onerib⁹.
et nō irrōnabilr vsq̄s quāz quozūdā vera/
tus odijs q̄bus p̄ meā forte ambitioēz/ aut
importunitatē/ spes quā sitiūt adēpra est z
exorta. Nō si renuāt/ videāt qm equo me/
cū agāt iudicio. attēdant ne digito mouē/
re nolint opera q̄ in eis ceruicibz nolūt im/
manere. **D**eniq̄z neminē dubitare arbi/
troz qn liceat fm iura oia/ resignē b̄nificium
tale/ resignare in manu supioris. z vel reli/
gionē intrare. vel aliter viuere. p̄sertim b̄n/
ficiū aliud curatū h̄nti. Nō si licet/ cogno/
sco me z mores meos. certus sum certitudi/
ne tali quā in tali materia sufficiētē existio
q̄ mibi ē expediēs. **N**ō si fingāt nimis
me amātes/ illud nō expediēs ēē reipubli/
ce/ vel alioz p̄fectui. audiāt diuinū tonitru
um. Quid p̄dest homini si totū mūdū lu/
cref. Videant demū ne sint inter illos de q̄
bus alibi. Inimici hoīs domestici ei⁹. Illō
etiā pueris decāratū. Que nocitura tenes.
q̄uis sint cara relinq̄. **E**t ne me mutati/
ouis culpabilē arguāt. si nūc tā vehemētē
fugio/ qd tā diligētē p̄secut⁹ sum/ sciāt q̄a
meū sape/ cū etate z xp̄ientia creuit. et me
spes plurima frustrata est. certū q̄o est. id ē

illud tempibus mores sapiēs. **N**ō si al/
legetur infamia mea/ scio q̄ p̄ infamiāz bō
nam famā p̄gitur ad celū. Scio q̄ p̄ mini
mo mibi esse debz/ vt ab h̄iano die iudicer
qui me iudicat dñs est. Leterū non pplari
rumore sed scie simplicitate/ xp̄iani vita
metā. **C**ōsultius p̄fector z honestius ē il/
lud vltro facere/ qd tamē ab inuito vl̄ ip̄a
mors extorquet. **E**xp̄iciunt.

Recōmendatio li/ centiandoz in decretis. facta parisijs per eundem.

Questuerit forsā aliq̄s/ cur a vi
culis scholastice exercitationis
sunt hi venerabiles viri ita mul
tiplicitā numero q̄ merito/ ve/
lut in libertate q̄ndā adducti. Rūdemus p̄
verba sumi legislatoris dei/ in euāgelio di/
cētis. Dñs his opus habet. Originaliter.
Math. xxi. Bar. xi. Lu. xix. Quisq̄s enī
oculos sue cōsiderationis p̄ vniuersam ec/
clesiā deducere voluerit/ inueniet eā velut
aliquā domū gradē/ iuxta p̄phicā exclama/
tiōem. Q̄ isrl̄ q̄ magna est dom⁹ dei/ z igēs
locus possessionis ei⁹. p̄sider huic ecclie do/
minus n̄r ih̄s xp̄us/ tanq̄s fili⁹ heres in do/
mo sua/ dei p̄ris sui/ fm aplm beb. p̄mo
Propterea loquēs in p̄bolicis frequenter
noianit p̄m̄familias. Recte p̄sus/ qz fa/
miliā h̄z multiplicē/ mirabili officioz. oz/
dimūq̄z varietate cōstitutā. q̄ etsi cūcta p̄ se
ipm̄ agere posset. disponere volens tñ nos
coadiutores esse suos. fm aplm. Ac p̄inde
bonitatis sue p̄cipies fieri. Assumit boies
ad obsequiū suū. Amurū qz inuēto etiam
vri dignatus est. dñi misit discipulos suos vt
soluerēt astra z pullū eius. vt dicerēt iterō
gātibz qz dñs his opus h̄z. hec fm litteraz.
Sed a l̄ra traducamus si placet verbuz
istud ad mysteriū pueniēs laudibz horum
spectabilū z eruditoz viroz. Ita enī mos
ita enī ius exigat vt laudent z dicam⁹. quia
dñs his opus h̄z. Quis dñs? Jā dictū est.
dñs dñiantū z rex regū. cui fuisse regnare ē
glo. Roma. p. Lūi⁹ agi frenis/ sūma libras
est Boe. de cōsol. Lūi⁹ seruitute glabatoz
theologifaus aghates sūma inq̄dens inge/
nitas ista est/ in q̄ xp̄i fuit cōprobatur
Qua in re/ p̄tinus oñd̄ laus egregia do/
ctissimoz z intersigniū baccalarioz. istoz
qm̄ tāti tā isq̄ dñi/ suos se dedicare studia
erūt. nec suos q̄lescūq̄. sed viriles seruos.

*hic vult p̄quid dicitur imp̄mōm
z cūnt*

Dñs inq̄t his opus habet. Ecce nobilitas
insinuat. qz tali subsunt dño. et utilitas qz
dñs his opus habz: **S**ūt q̄ suos viles
et inutiles sub qdā falsa specie libratz et do/
minq̄ subdiderūt. hi sub dominio carnis
tanq̄ latrinarij. de q̄b̄ ad Roma. xvi. et ad
Phik. iij. Quorū deus v̄ter et glā in cōfusi
one. Sūt q̄ seruiūt mūdo vel māmone q̄s
notauit x̄ps dicēs: Nō potestis deo fūire
et māmone. Sūt q̄ seruiūt diabolo et pec
cato. Nā q̄ q̄s sup̄atus ē / et serū efficit.
p̄. Pe. ij. et q̄ facit peccatū suus est peccati
Uos aut̄ meliori cōsilio et mēte / spr̄etis
his / nō tam dñis q̄ tyrānis crudelibz / fūi
facti estis deo. ita vt appellāmus sic quilibz
seruus / fidelis et prudēs quēz p̄stituit dñs
sup̄ familiā suā. Nam dñs his suis op̄bz
Dñs itaqz vobis opus hz (O spectabi
les et prudētes viri) et hoc ad regimē sue fa
milie grandis q̄tū et tranq̄llū. Ad qd̄ / sa
ne vt doceatis eā iudicia iusticie / reddere
vnicuiqz qd̄ suū est. Ea enī demū vera par
erit. ea gubernatio idonea. ea seruiūt placēs
dño si manet vnicuiqz debitus ordo. Or
do aut̄ qd̄ aliud est. nisi parū dispariūqz
rerū sua vnicuiqz tribuēs collocatio. Hūc
ordinē docere hētis (O venerabiles licen
tiani) q̄b̄ dñs in hoc opus hz. vt ois d̄ fa
milie sua / reddat ei religionē patrie. purita
tem p̄cie. charitatē ad primū. equitatē ad
iudiciū. vt sic ordinē q̄libet hō p̄ueniēter /
q̄ ad t̄paliū mīstratiōem Sc̄do q̄ ad sp̄ia
liū dispositiōem et hoc in ordine ad primū
Tertio q̄ ad emēdatiōem p̄cie q̄ ad seipm̄
Quarto q̄ ad exhibitiōem reuerētiet patrie
q̄ ad deū. Hec sunt quatuor p̄ncipalia circa
q̄ versat̄ oim̄ sacrorū canonū lex atqz tradi
tio docēs se regere. deū colere. neminē lede
re. rem suā vnicuiqz tribuere. Quorū noti
cia q̄ sit necessaria familie dñi / nulli igno
rat intelligēs. p̄terea nullas inducim̄ pro
bariōes / cōcordātiarū vel autoritatū qz ne
qz necesse est cū late pateant neqz ignorāti
bus leges loquor. **P**erspiciū ē igit̄ qm̄
dñs vobis venerabilibz licentiādis op̄bz.
p̄supposito fm̄ depositiōem testificatiōē
qz doctorū vestrorū et aliorū / qz hāc noticiā
am sacrorū canonū fūist̄ assecuti. Hec q̄p
pe noticia (iuxta mīsticū sensum) a sina do
mino seruiens. pullus vero discipul̄ eius
studiosus / intelligi potuerat **S**ed omis
sa p̄secutiōe talis methaphore. veniamus
ad illud qd̄ obstrepunt et opponūt aliqui

dicentes. Oportet / fatemur ista cogitare q̄
sub q̄tarnario cōpleta sunt sc̄z rem suā vni
cuiqz tribuere. primū nō ledere. se regere. de
um colere. Sed cū in alijs facultatibz sus
ficiēter hec doceatur et sciatur / quō non fru
stra / quō nō sup̄flue / adiuncta dicet hec fa
cultas decretorū cū suis p̄fessoribz et studi
osis / de q̄b̄ asseris / qm̄ dñs his opus habz
frustra q̄ppe fit p̄ plura / qd̄ pōt fieri p̄ pau
ciora / additio igit̄ facultatis decretorū / ne
qz necessitatē hēbit neqz utilitatē **E**t in
quiūt qz rem suā t̄pale vnicuiqz tribuere /
docēt sufficiēter leges hūane. fūdate i phia
moralī q̄ cuilibet naturali imp̄ssa fm̄ q̄s le
ges instituit et regit ad plenū in t̄paliū sus
is vita p̄ns. Per has vero canonicas tra
ditiones / visa ē alias plus turbari et litibz
affigi policia eccie q̄ trāquillitate letari
Et rursus qz reliq̄ tria q̄ vel sp̄ialē cōuersa
tiōem hoim̄ inter se / vel emēdatiōem pro
prie p̄cie cuilibet in se. vel cultuz patrie ad
deū respiciūt / sunt in sacris litteris abūde
tradita. alioq̄n x̄ps hō et idē de / cui p̄fecta
sunt opa (vt dicit Moyses) instituit et mi
nus p̄fecte ecclesiasticā domū suā. q̄ nec suo
neclongo postmodū t̄pe canoues istos ha
buit. Alioq̄n insup̄ lex euāgelica traderet i
sufficiēter mādara de q̄b̄ dñs asserit. Si
vis vitā ingredi sua mādara. Et iterū. hoc
fac et viues **A**d sūmā ergo redit hec ca
lūnia. dñs inquit. p̄ regimine sue familie
in t̄paliū / dedit leges ciuiles / et p̄ sp̄ialium
gubernatione / tradidit euāgelicos canōes
aliā vero nō est inuenire vitā nisi vel t̄pale
q̄ p̄ leges regit. vel sp̄iale quā euāgelica lex
sufficiēter instituit Nōne q̄ cōcludere licet
qz nequa q̄ dñs his. i. canonistis op̄bz h̄t.
Sed qd̄ dicem̄ ab hec doctissimi et sa
piētes viri p̄res et fr̄es. qd̄ huic calūnie r̄i
debim̄? R̄ndebim̄ p̄ cōsideratiōes aliq̄s
geometrico et doctrinali ordine positas se
cū dñs q̄s p̄bit a radice necessitas et opus
dñorū iuristarū. P̄tēbūt insup̄ distincio
nes aliq̄ d̄ iuribz cāonibz et legibz **I**ste ei
doctrine moralis mod̄ optim̄ ē dñs fit reso
lutio ad certa. dñs qz sepat̄ p̄ciosum a vili et
quasi sub oculis vniū qd̄z sepat̄ ab alio re
ponit qd̄ cōfuse cōpositū fallere poterat in
spicientes. **P**otuerat cito induci decla
matoria et velut oratoria cōmēdatio / super
v̄ris p̄conijs singularibz. att̄m excitatio stu
diofa vicit. iubēs talia singularia ad vespe
rias singulorū linqui. et ea nūc dicere que
223

Recōmendatio licentiādorū

plus eruditionis scholasticę noscuntur continere. **I**nuestigamus igitur a fundamēto cās necessarie institutiōis quare dñs his op^o b^z Et p hoc sit hec pma cōsideratio incipies ex alto. **P**rima cōsideratio. **D**ñs p suū velle impiosum ꝛ prātinum est p mū radicale fundamētū/dis legis vel canonis. **H**oc Amb. in exame. secutus Basiliū posuit dicēs q^o pma lex oim ē diuina volūtas. Volūtas illius/ius suū vni cuiq^z tribuēs. nullius autē ē ppetuū ꝛ cōstās volūtas/nisi dei. **S**ecōda cōsideratio. **D**ñs indidit cuilibet rei tm de lege/ q^z / rū de entitate ꝛ bonitate. **D**ia eui fecit in numero pōdere et mēsurā ꝛ ita sub lege certa. ait Boe. q^o ppe Sicut fecit oia ppter se ꝛ ad se/ sic oib^z dedit viā certā rēdentū ad se/ que dicit appetit^o vel amor ꝛ pōd^o / trahēs rē ad suū dñantū ꝛ iniale pncipiū. qd est ipse/ vt sit ipse alpha ꝛ o. pncipiū ꝛ finis: Potuerat hic fieri longa deductio de legibus varijs rerū/ tā in celo q^z in terra aut in mari ꝛ in oib^z abyssis/ in volucrib^z celi ꝛ q^z drupedib^z terre ꝛ piscib^z maris Sed omit tamus hec. et dicam^o p tertia cōsideratiōe. **T**ertia cōsideratio. **D**ñs sicut fecit bo minē/ vt sibi soli subiect^o / dñaret ceteris rationē tanq^z leges intimā ꝛ viuā/ neq^z eni ppter aliud d^o hō fact^o ad imaginē ꝛ similitudinē dei/ nisi q^z sui capax p rōem effect^o ē secū dū Aug^o ꝛ expositores catholicos. **H**oc viderūt phi q^z naturas aliarū rerū dixerunt regi a rōe sepata/ velut ab intelligentiā nō er rāte. homini vero rōem/ ppiā cōi^z rē rē qm dixerūt reginā in suo microcosmo. que ad modū/ suo mō lōge tm excellētiōri dñmin^o in macrocosmo pncipatur. **Q**uarta p^o. **D**ñs indiderat homini rōem integrā ꝛ purā/ tanq^z sufficiēs pncipiū regitū suū/ ipius ꝛ q^z ad deū et q^z ad primū ꝛ q^z ad corp^o ppiū ꝛ ad aliud qdlibet inferior^o. **A**lio / qn quō verū esset illud moyfi iā allegatum Dei pfecta sūt opa. Quō piera vez eēt illō p^o hificū. Deus ꝛ natura nō deficiūt i neces sarijs. si moy ab exordio/ nō dedisset deus hōi sufficiēs pncipiū suū ppius regitūꝛ et ordinatiū atq^z regulatiū. Dedit vō. dū hōiem instituit sub regula rectissima quaz appellam^o originalē iusticiā. que p oia cō / formis erat q^z tm optuit/ ipi pme ꝛ cōstanti iusticie q^z de^o est. p quā/ reddidisset hō vni / cuiq^z ius suū. i. qd suū erat. deo vic^z reuerē

tiam/ sine cōtradictione primo amicitiam sine dissensione. Corp^o obediam ad rōem sine rebellionē. Ceteris inferiorib^z dñari / onē regitū sine ipugnatiōe. **Q**uinta cō. **D**ñs nō habuisset opus legis vel cō nūctis/ in statu nature pmitus institute. sic nec hēbit opus in statu nature glificate. **Q**uare q^z cuilibet/ fuisse lex sufficiēter in scripta in libro cordis sui. nec opus erat vt q^z cū doceret iudicia iusticie. p iura vel leges aut canones/ hūano studio cōpositos vel libris aratis qd de futuro statu sonat illud p^o hificū Dabo leges meas in cordibus eoz. **S**exta cōsideratio. **D**ñs opus habuit iuristis legis ꝛ canonistis/ mō lo cutiōis p exposito. postq^z hō cū in honore esset nō intellexit/ cōpatus ē iumētis isipis/ entib^z ꝛ filis factus est illis. **O**bscurato nimirū libro cordis interiori/ ꝛ velut obli terato / male cōtracto p diuersas passiōes vit poterat legi. vit ab hōie discerni qd re / ctū ab obliq^z. qd bonū a malo. qd iustus ab iniusto. qd daret ergo liber extrinsec^o / continens leges ꝛ pcepta/ p traditiōez deiz hō mīū/ sapiētiōꝛ / q^z lucidiora adhuc erant corda/ vel p diuinā celit^o illustratiōem/ vel p hūanā ꝛ diurnā inuestigatiōem/ iuuā / tib^z ad hoc ipm morib^z bonis q^z miro mō / do illumināt. sicut de alijs dicitū est q^z exces / cauit eos malicia eoz. **A**ia eni viri iusti/ a nūciat aliq^z vera plus q^z septē / speculato / res / stituti in excelsum ad speculandū. ait Sapiēs. **P**otuerāt h induci speculatio nes gte multū/ de obscuratiōe vel oblitte ratiōe libri cordis. qd est speculm quoddaz veritatis ꝛ hoc p cōpatiōem ad varios mo dos diuersos/ q^z b^z specula materialia distoz quētur/ nec dāt^o pas imagines. **H**as spe / culationes posuit Orsime de cōfiguratiōe q^z litatū. illic videant. **S**eptima cōside. **D**ñs instituit p mū/ canonistā ꝛ legistaz ipm adam. **C**ōgruebat q^z ppe imo opus erat/ vt adā q^z p^o oim p p^o pagatiōem carnis esse/ debuerat. fieri et p^o p gubnatiōem ꝛ i / structiōem. **A**c p inde sicut in artib^z p cor^o / poris regimie necessarijs/ adam post p^o tm fuit p diuinā inspiratiōez erudit^o. de neces sarijs in q^z nō solū q^z ad esse sed q^z ad bñ esse / q^z to amplius opus erat/ p bñ esse ipi^o aieq^z ad scias ꝛ virtutes/ ipm diuinitus illustrari. et p ipm / pores filios eius/ de generatione in generatiōem. **H**ec est traditiō ipsius Iosephi in libro antiq^z tatur^z. cui cōsonat a

y

z

perta ratio Sic dicitur Beñ. q̄ dñs fecit ip
si ad emendas pelliceas. hoc est vt operari
fas est fieri docuit. sicut pare cibos vti me
dicinis colere agros. et ita de reliq̄s habet
palā et istis vñ p̄ma fuit origo et cā cuiusli
bet artis et inuētio scie et facultas. viij. cō.

Dñs vltra legē nature sō solū institue
de qua dictū est sed etiā de summitate deri
uare ac in posteros pmulgare q̄ dicit lex an
tiqua. **F**undatur hec cōsideratio sicut se
pta. plabente eni natura de vicio in viciū
plabebat cūter ad ignorātia maiorē legūz iu
riā et iustoꝝ iudicioꝝ. Ad dēda fuit igit̄ de
claratio/ cū autoritatū infertioēz circa mur
muratiōem p̄ceptoꝝ. tā generalitū sic decē
p̄cepta. q̄ spāliū sic erant iudicialia et cerio
nialia. **E**t ita dñs habuit op̄ legisgritis
et iuristis q̄ dicebant doctores et scribe. me
ditātes in hac lege/ die ac nocte. vt eā popu
lo simpliciori nūciarēt/ ne fierent sic eqūz
mul̄ q̄ bonō ē intellectu. s̄ a p̄primarent ad
deū p̄p̄e vt i chamo et freno certoꝝ p̄cepto
rū cōstringerent/ op̄ruit. **N**ona cōsidera.

Dñs vltra legē veterē op̄ hūit institue
re legē euāgelicā. **S**i q̄dē ad nihil p̄fectū
adduxit lex antiq̄ dicere Ap̄lo ad Heb. viij
Nihil ad p̄fectū adduxit lex. Erat eni figu
ra et ymbra noue legis. nā oīa in figurā cō
tingebāt eis sicut apls. Adueniēte igit̄ re vel
luce impleta est lex illa nō soluta. Ac p̄inde
cōstituti sunt apli discipuli et euāgeliste tan
q̄ doctores huī legis et ceteri successōres
eoz q̄s theologos noīamus. nō fm corti
cē lire q̄ occidit sed fm interiorē sp̄m q̄ viuifi
cat. **D**ecima cōsideratio. **D**ñs op̄
ñ h̄et iurist̄ alijsq̄ theoloḡ/ si hoies secu
dū virtutes theologicas q̄ sunt fides spes
et charitas/ sp̄ote vellēt regulari. Suffice
redigit Auḡ in enchiridion has virtutes
ad salntē oī hoī. q̄ppe claudūt i seip̄s duo
illa mādata/ in q̄b̄ tota lex p̄det et p̄bete.
Diliges dñm deū tuū etc. Et proximum tu
um sicut teipsum. **I**nterest autem the
ologoꝝ docere sufficiēter eā q̄ sūt fidei spei
et charitatis et in regulā euāgelicā et errores
insurgētes agnoscere. et cognitos vt caueā
tur ab alijs insinuare. ea deniq̄ docere cō
uenit. q̄bus hec triplex virtus gignit. nutri
tur defendit. roborat. **S**ic instituta vi
detur et gubernata fuisse sufficiēter eccia p̄
mitiua sub aplis. ac deinde p̄ successiones
varias vsq̄ ad doctores/ sanctos inclusiue
p̄ q̄dūngētos annos et amplius q̄b̄ rpalis

bus/ nō erat distinctio theologoꝝ et cano
nistarum. licet canones sacri / multi essent
vltra tenorem exp̄sse traditū in euangelijs
et ceteris libris canonicis. Hi vero canōes
si bene inspiciamus/ nō sunt nisi cōclusio
nes elicite vel illate exp̄ncipijs theologis.
id est et euāgelio et alijs libris cāonicis p̄ il
los q̄bus dicit x̄ps. Qui vos audit me au
dit. Nihil igit̄ ammirandū si ad eosdē p̄ri
nebat cognitio et legislatio cōclusionū illa
rum canonicarū/ ad q̄s pertinebat noticia
principioꝝ. **I**nde est illud q̄d sapia dicit̄
sc̄ipa. Per m̄ reges regnāt etc. **E**t. cōsi.

Dominus p̄pter multiplicatiōem hoīz
sb lege sua euāgelica/ p̄uaricantiū eam mul
tis modis/ voluit h̄mōi canones multipli
cari. Et ita opus habuit canonistis. etia
in regimine sp̄iali. q̄ p̄re dicti theologi/
nequa q̄s sufficiebant. **N**otemus hic ad
deklaratiōem amplioꝝ q̄ theologi p̄prio
noīe dicunt hi q̄ noticiā p̄fitentur et ha
bent/ eoz que p̄re dicuntur esse de theolo
gia hoc est de iure diuino seu euāgelico q̄d
idem est et q̄ illud sciunt elucidare defende
re roborare. **S**unt autem quattuor ge
nera talū que p̄re dicuntur ad ius diuinū
et euāgelicū p̄tinere. Primū genus ē eoz
que cōtinentur exp̄sse in textibus canoni
ce scripture vt q̄ in p̄ncipio fecit deus celū
et terram. Sc̄m est eoz que cōsequuntur
cōsequenter dare in cōsequentiā necessaria
et euidenti/ apud omnem vtentem ratiōe.
ex eis que ibidem continent̄. Tertū est eo
rum que licet non sequantur in consequen
tia clara apud omnes vtentes ratione vel
aliunde doctos. tamen apud exercitatos i
sacris litteris/ consequentiā iudicatur op
tima vel sequela. Quartum est eoz que p̄
reuelatiōem sacram ecclesie constant. et hoc
vel exp̄sse et manifeste p̄ p̄phetias seu mira
culosas attestaciones. vel implicite p̄ com
munem attestacionem totius ecclesie vel cō
cilij generalis eam sufficiēter representā
tis. ac p̄ successionem legitimam deriuatā
ad posteros p̄ eos qui tales reuelatiōes ha
buerūt manifeste. Veritates oēs alie/ tāto
dicuntur magis pertinentes vel imperti
nentes ad theologiam et suos professores
quanto proximi⁹ vel remotius possunt i
ferri et predictis. **P**rogredientes igitur
vltra ditamus q̄ p̄ter has veritates seu re
gulas oportuit multas explicari ad regimē
ecclesiastice familie/ que non poterāt exp̄sse

Recōmendatio licentiādozū

deduci ex sacra scriptura. sed oportuit fieri
limitatiōem p̄ autoritatē b̄ianā. Recte eo
mō q̄ vltra p̄ncipia iuris moralis natural
et cōclusiōes euidenter z necessario sequen
tes ex eis dē oportuit addi multas instituti
ones. neq; clare dissonas/neq; tñ euidenter
sequētes ex dictis p̄ncipijs. et hoc autorita
te p̄ncipiū vel cōstitutiū q̄b; res publica regen
da subdebat. ¶ Exēplū in vno p̄ qd̄ sciat
in ceteris Cōfessio sacramentalis/est de le
ge euāgelica p̄re dicta. sed q̄ fiat hoc t̄p̄e v̄l
illo/z apud suū certū sacerdotē vel apud il
lū/est de iure positiuo qd̄ nec clare sequitur
ex lege euāgelica q̄ sic debeat fieri nec tam
est repugnans Talia sunt sine nūero in reli
quis q̄ cōcernūt dei cultū z c̄haritatē erga
ip̄m z primū n̄m. ¶ Eij. consi. ¶ Dñs o
pus habuit canonistis. nedū p̄pter multipli
cationes h̄mōi canonū positiuoz. sed etiā
p̄pter incorrigibilitatē subditoz. ¶ Dērt
peccare mali formidine pene. aut Oratus
vt igitur pene varie p̄ varijs delictis ferrē
tur/necesse fuit. quēadmodū p̄ diuersitate
morboz/ordināt medici diuersitatē reme
dioz p̄ncipaliū vltra ea q̄ cognoscūt ex p̄n
cipijs p̄bie naturalis vel sue medicine ge
neralis. Cōstat at̄ institutiōes h̄mōi arbitra
rias esse vt plurimū/que licet institutiones
cōformitatē q̄ndā hēant ad legē diuinā in
hoc q̄ nō ei palā dissonāt alioq̄n eēnt in iq̄
nihilomin⁹ nō ita p̄tinerat eā/q̄n alie pe
ne possent eqliter stantib; illis p̄ncipijs cō
stitui. Et hoc ē ius q̄le appellam⁹ pure po
sitiuū vel humanū. ¶ Amplius vero eisi
repugnātia nō sit/vt theologus sciat h̄mōi
cōstitutiōes penales z siles de iure positi
uo. q̄ tñ humani capacitas ingenij/mltū
finita est/nec ad tot sufficit. dñs h̄uit opus
v̄l voluit distinctos i ecclia doctores institui.
q̄sdā ad ius euāgelicūz p̄re dīnū/q̄sdā ad
positiuū sciēdū dedicatos. Et ex his inue
stigamus z inuenim⁹ p̄to/cōmoditatē di
stinctiōis inter has facultates theologie et
decretoz. z dñs in hoc h̄ op⁹ decretistis
¶ Tredecima cōsi. ¶ Dñs nō instituit repo
ni ea q̄ p̄re sunt fidei/in textib; canonū v̄l
decretoz/vñ dicūtur canoniste vel decreti
ste. tanq̄ illa p̄ se z p̄ncipaliter p̄tineant ad
facultatē decretoz. Nec cōsideratio rñd; z
bis q̄ post facultatē decretoz sic institutā/
cōtendere vellēt sup̄flūā esse theologoz fac
tatem. Habemus inquit articulos oēs fi
dei z catholicas veritates. qd̄ egem⁹ theolo

gis. ¶ Sed videat rō cur illic ponantur
les veritates/inuenim⁹ q̄ sunt tanq̄ artis
culi certi eliciti ex theologia. q̄z declara
rō spectat ad eandē. quēadmodū ē factū ē in
legib; p̄ncipiū catholicoz/nō q̄ ad illas les
ges de directo spectēt sicut nec eoz declara
tio. quēadmodū nemo diceret q̄ declaratio
symboli aploz vel niceni cōcilij. ad simpli
ces spectet. q̄b; tñ illud indicat z explicatur
et datur ad credendū. ¶ Quo pacto igitur
q̄reret aliq̄s reponūtur hec in facultate de
cretoz vel in facultate legū t̄paliū/q̄ ad the
ologie p̄tinet facultatē. Facilis est respon
sio. Reponūtur itaq; vt addant pene varie
cōtra eos q̄ ausu temerario 3 articulos sic
explicatos dogmatizare p̄sumerēt. Nec autē
adiectio canonū penaliū sicut ē de iure
positiuo/sic eārū cognitio spectat p̄re ad
decretoz vel legū facultates. ¶ Iij. consi.
¶ Dñs sicut in vno corpe naturali/ diuer
sa mēbra singulis officia constituit/ ne sit
scisma inter ea/ sic in corpe místico/ diuer
sos voluit eē doctores p̄ varietate doctrina
rū legū vel iurū. ¶ Hac cōsideratiōe p̄sup
posita ex p̄orib; p̄t; p̄nter iniusta cōcerta
tō vel q̄rela eozū. q̄ p̄ extollēdo sciam theo
logie/ illā decretozū vitupant vel ecōtra
Docenī agere qd̄ aliud ē/ q̄ si oculus dicat
narib; opa tua nō agēda. Rursus ē p̄sum
ptio eozū q̄ ex necessitate sue scie/ nitūtū et
tollere z arguere eā ceteris oib; p̄fectiorē euz
dicat p̄hs de methaphisica. Necarios q̄
dē oēs/ dignior p̄fectior q̄o nulla. Cū p̄re
rea videt in corpe naturali/ mēbra turpio
ra z infirma plus h̄re necessitatis q̄ pulcri
ora z p̄fectiora q̄lia sunt oculus z auditus
Deniq; manifestū ē ex his/ ad quā faculta
tem spectat iudicare de heresib; z hereticis
Cōstat q̄ ad theologiā. modū q̄o punien
di/ magis determinat facultas decretozū/
sed executiōem iudices z clientes seu bo
delli magis sciūt. Exēplū de iudicio false
monete. cuius falsitatis cognitio/ spectat
ad cāpsozes/ p̄nitionis mod⁹/ ad legistas
executio ad iudices z boztelles. ¶ Potue
rat hic applicatio fieri de exāmie bulle illi⁹
p̄ medicates extorte. sed omitto. ¶ Iij. cōsi.
¶ Dominus habet opus sicut theologie
et canonistis/ sic hominibus inferioris sci
entie vel ordinis/ quo ad cognitioem tra
ditionum humanarum. ¶ Consulamus
experientiam et videbimus q̄ vltra scien
tiam iuris diuini/ et canonici positiuū/mlt

te sunt particulares leges et constitutiones positivae. necessarie in iudicijs. quales oportet scire ipsos procuratores et dietulos et alios inferioris ordinis. ¶ Si autem quereretur aliquis quoniam utilior sit ecclesie dei vel eruditior in his legibus vel timis procuratorum et promotorum vel in sacris canonibus positivis. Puto festinus ridebit et iri debet. imo spiritus domini canonistis talis inquisitione iure quod dicitur. Sed cum a filiis pergitur aliquis curiosus se (ne dicam fatuose) comparare sciam canonum positivorum per ecclesiastico regimine ad sciam evangelicam ipsi viderint. Exemplo sicut dubitaret aliquis quod huiusmodi est dignior in cura corporis vel medicus. Si quis proferat est vel eruditus in constitutionibus positivis sue religionis aut in sinodalibus statutis. vel an precellat iurisprudentia. quod tamen ad horum particularium cognitionem non descendit. ¶ Essent igitur deinceps huiusmodi comparationes odiose et curiose. fatuose imo et fastidiose. nec sit scisma in ipso corpore ecclesie. sed ambulet quisque vocatione quam vocatus est gratiam quam accepit concias sine invidia et in alterutrum administrans.

Xvi. consideratio. ¶ Dominus opus habet decretis non solum propter rationes sumptas ex moralitudoine canonum positivorum concernentium spiritualem regimine sed etiam regulacionem temporalium maxime post dotacionem ecclesie in beneficijs et alijs abunde factis. ¶ Neque enim evangelica lex dedit expressas de temporalium regimine constitutiones. ac inde theologica consideratio / se ad eas particulariter agnoscendas / nequaquam extendit. ¶ Videtur autem sufficere leges humanitus tradite. sed si notaverimus aliam esse rationem de his que mere temporalia sunt / nec dedicata divinis vsibus / aliam eorum que cultum dei respiciunt in decimis et oblationibus / in beneficijs atque similibus / nemo mirabit si legibus alijs vti congrua fuit / pro his et pro illis. que admodum doctrina pure moralis / insufficientis fuit pro lege revelata. quoniam in obsequium suum possit.

Xvii. consideratio. ¶ Dominus non ita distinguit theologiam a sacris canonibus et e contra / quam utiliter et salubriter possint ab eodem homine spiritui sibi concedi investigari. Si ei reperiatur qui ultra canones sacros / legibus humanis debeat studium suum et e contra et profecerit in vtrisque si ultra philosophiam et metaphysicam multum quotidie in theologia se vehementer exercet. Hoc conveniens huius fieri / quod theologus descendat ad inspiciendum canones sacros tamquam conclusiones elicital ex suis principijs theologice deducere. ¶ Sic erit talis ambi-

dexter. erit enim theologus canonista. et canonista theologus. et quis est hic et laudabimus eum. ¶ Quid autem facilius est examibus / aut per theologiam / scilicet cognoscere canonicam sciam vel e contra. Existimo quod primum sicut facilius est et ordinatius deducere ex principijs conclusiones / quam ex conclusionibus ad principiorum noticiam devenire. Addito quod agibilibus istorum vehementer consideratio a puericia vel ab adolescentia non tamen erudit neque clarificat ingenium / quantum exercitatio in speculabilibus principijs. ¶ Potuerat hic inferri querela frequenter incidens nostro tempore tam de theologis / quam ad speculabilia quedam parum utilia / curiosiores existunt debito. nolentes ad considerationem agibilibus tanquam suo ingenio indignam et rudem declinare. Rursus inculpandi sunt iuriste illi. qui particularibus conclusionibus iurium sic adherent ut vel ad principia resolutionis non advertunt.

Xviii. consideratio. ¶ Dominus voluit ita theologiam a canonibus separari / ut tamen maneret usus terminorum theologice incosusus. ¶ Scientia enim quolibet inferior / sicut sumit principia sua a superiore alternante eam. sic ut terminorum suorum proprietatem observet necesse est. alioquin fieret velut altera confusio babilonica per divisionem linguarum. nec mutuo se intelligerent theologus et iurista. ¶ Quia ex re patet quod ubi de istis terminis heresis et hereticus symonia et symoniacus et similibus / fit mentio recursum esse principalem debet ad usum quem theologice sumo habet. sicut quem dicit Augustinus quod nobis ad contra regulam loqui fas est. ¶ Ac inde patet quod expositio bulle medicamentum requirit exponi per ius evangelicum. ¶ **Xix. consideratio.** ¶ Dominus noluit ut sicut ius canonicum regularetur immobiliter de necessitate / totum ecclesie populum sicut oportet ipsum regi stabiliter et immobiliter per ius evangelicum et divinum. ¶ Tollit hec consideratio temeritatem aliquorum vel ignorantiam quam suis iuribus positivis / immobilitatem et indisponibilitatem tale tribuit et parvum obligandi qualem habet ipsum ius evangelicum et divinum. Ac inde quod heu scadala que perturbaciones in evangelico regimine prode orta sunt et quotidie succrescant. legi fas est in experientie libro. Tales nimis intractabiles. quos philosophus appellat immanissimos / neque epikeiam neque bonam equitatem recipiunt. adherentes traditionibus suis sicut evangelio. imo propter traditiones suas / sicut conque ritur christus / facientes irritum mandatum dei.

Tractatus

Dat. xv. **A**pplicauim⁹ alias cōsiderationē hāc p̄cipue vtilē ad materiā reduci/ onis grecoꝝ. sed nūc omittam⁹. **C**lavis est hec cōsideratio. p̄ inueniēdo dñter natu ram ⁊ cōditiōem toti⁹ euāgelice hierarchie. Et quō regimē ei⁹ monarchicū ē ⁊ regale q̄ ad sp̄ialia ex mobili institutiōe xp̄i. Cū vero sit existimādū q̄ ad t̄palia ē eccie dedi cata. nō ita est manifestū. Scitis cōcerta/ tiōes istic innūeras esse dicētib⁹ alijs q̄ ec clesia nihil h̄z t̄pale nisi a dñis p̄ncipibus alijs vero in oppositū certantib⁹ q̄ oīo sūt eccie/ sed lites has vel numerare hic vel di rrimere/ nō n̄m est. **V**icesima cōside.

Dñs voluit eruditū in sacris canonib⁹ licentiā doctoralē imp̄tiri. q̄m⁹ h̄ent. ex h̄ autoritatez/ nō solū docēdi ip̄os canones/ sed eos doctrinalr̄ interpretādi exponēdi vel glosandi. Hoc inter cetera maxime op̄ali cētia doctoralis. et illud rōnabilr̄. nō ei po tuit omni hora fieri recursus ad cōditōez canonū. Propterea eruditū ⁊ app̄bat⁹/ cō/ ferēda fuit talis autoritas doctoralis. Nō solū ip̄is sed et p̄ncipali⁹ theolog⁹. p̄sertim vbi dubietas oriret ex his ⁊ circa ea q̄ ius e uāgelicū pōt ad elucidatiōem deducere. et quē admodū architectonica p̄ncipat⁹ subal ternate scie. ⁊ sic ex p̄ncipijs cōclusiōes exa minant⁹. p̄bant⁹ si recte sunt. **D**eniq⁹ cās alias h̄nie doctoralis eē dicim⁹. q̄m⁹ euitel cōfusio in politico regimē. ⁊ ne insufficiēs vel imerit⁹ ad hoc ip̄m se ingerat. Quō po/ stre mo honor alit artes dicit. Cicero ⁊ oēs accedūt ad studia p̄pter glāz. **P**ostulem⁹ tandē/ v̄t dñs p̄familias sup̄mus/ nos ita solui ⁊ ad ip̄m deduci p̄cipiat/ iuxta figurā asiuēz pulli ei⁹ q̄ ad hierl̄m celestē ip̄o sedē te ⁊ dirigēte pueniamus. **F**init.

E **A**ncipit tractatus eiusdem de nobilitate.

Nōmo q̄dam nobilis/ abijt in re gionē lōginquam accipe sibi re gnū. **Q**uis hō iste nobilis ni si ihs xp̄s nobilissim⁹ reg⁹ dauid inclita ples. De q̄ p̄ allegoriā Ec̄cs ait. be ata terra cui⁹ rex nobilis ē. Et in laudez sa/ piētē ait idē in pabolis. Nobilis i portis vir ei⁹. cū sederit cū senatorib⁹ terre. Qui p̄ terea de se loq̄bat samueli. Qui me cōrem/ nūt/ erūt ignobiles. **D**icam⁹ igitur aliq̄ de nobilitate. sumētes occasiōē ex p̄re mi

litis egregij dñi Guilhelmi sanet ⁊ nobilitate cōpositi. **N**obilitas p̄mo describit. sc̄do diuidit. tertio ignobilitas p̄adet. q̄rto corollariū quadruplex elicitur.

Nobilitas est eminētia q̄dā vel p̄n/ cipalitas. vel excellētia inter alias res sui generis. h̄ns facultatē aliq̄ in illas p̄sertim p̄pinqs influēdi. Nobil⁹ id circo dicitur hic accipere regnū sibi siue regimē aliq̄d alioꝝ. p̄pter influētiā p̄tatem. **N**obilitas sic descripta cōuenit cū libtate. q̄ est dignitas aliq̄ sup̄p̄ius nō alteri⁹ gr̄a. De/ terminatio p̄z p̄mo polit. multa p̄ exēpla. q̄m⁹ i omni genere dñat aliq̄d vnū q̄d in il/ lo genere p̄mū est ⁊ nobilissimū. tā in aiat⁹ q̄ in aia carētib⁹. Hec descriptio p̄ sequē tia p̄spicua magis est.

Nobilitas sic accepta generaliter re pitur in maiori mūdo. et silt i mio ri multis modis. quē admodū va/ rie sunt hierarchie ⁊ p̄ncipatus. q̄m⁹ nō est nobilitas sine p̄ncipatu quodā. **N**obis litas in p̄mis est sup̄eminēter nec extra i ip̄ sa trinitate br̄a. que ad sanū intellectū dicitur sup̄celestis hierarchia. Est enī in p̄re fō talis nobilitas seu dignitas vel autoritas q̄ notificatur p̄ duas natiōes istas. Inna/ scibilis et p̄ncipiū de nō p̄ncipio. Similiter in filio respectu sp̄s̄sc̄i. nec dicitur ignobilitas idcirco in sp̄s̄sc̄o. Quoz de/ claratio theologis remittatur. **N**obili/ tas est i angelis fm̄ triplicē hierarchiā que celestis appellatur. p̄mā sc̄dam tertiā. **N**obilitas rursus ē i eisdē angelis i ista q̄libet triplici hierarchia fm̄ tres ordies cōrētos in q̄libet. x̄t in p̄ma cherubin seraphin et throni. **N**obilitas ē in ecciastica hierar/ chia q̄ subcelestis dicitur exēplata p̄ cele/ stē. fm̄ tres stat⁹ eccie. p̄mos medios ⁊ in/ fimos. ad q̄s spectat secularē hierarchiam in dicta reducere p̄ tres act⁹ hierarchicos. q̄ sunt purgare illuminare ⁊ p̄ficere. In q̄q̄ dem seculari policia/ signabiles sunt tres status p̄ t̄paliū regimē. suo mō. In cui⁹ su p̄mo statu vulgarior ⁊ v̄sitarior nobilitas collocata p̄ncipatur. **N**obilitas cōsequē ter ⁊ large sumpta. ponitur a p̄philosophā/ tib⁹ ⁊ theologis fm̄ quattuor gradus cre/ aturarū quarum aliq̄ue habent esse solum naturale. Alia esse et viuere. quedam esse ⁊ viuere et sentire. reliqua sicut homines/ p̄/ ticipant esse viuere et sentire. quibus etiā am hominib⁹ superaddiditur intelligere ⁊